

גליון יומי המאור היומי ללומדי הדף היומי

לזכרון עולם
ה"ר אליהו יחיאל מירון ז"ל
ב"ר יצחק ז"ל
נלב"ע י"ט אייר תשנ"ט
ת.נ.צ.ב.ה

מוגש על ידי "מאורות הדף היומי" בני ברק ת.ד. 471 טלפון: 03-5775333 פקס: 03-7601020 דוא"ל: meorot@meorot.co.il

יום ג' י"ט בתמוז תשס"ח (22/07/2008) / מסכת גיטין דף י"א גליון מס' 995

הלכה יומית מתוך "מאורות ההלכה"

דף יא / ברכות קריאת שמע

סמיכת גאולה לתפילה
צריך לסמוך גאולה לתפילה. דהיינו, שצריך להסמיך את חתימת ברכת 'אמת ויציב' - 'גאל ישראל', לתפילת שמונה-עשרה.
סמך לדבר זה הוא ממה שנאמר 'עֲנֵךְ ה' בְּיָוֵם צָרָה' - דהיינו תפילה, ובסמוך לזה נאמר 'וְהָיָה יְגֹאֲלֶיךָ' - דהיינו גאולה.
עוד אמרו חז"ל, שמי שאינו סומך גאולה לתפילה, הרי הוא דומה למי שדפק על פתחו של המלך, וכשהמלך יצא לקראתו לדעת מה בקשותיו, מצאו שהלך לו, ואז גם המלך מסתלק והולך לו ושוב אינו מתקרב אליו כשדופק על פתחו שנית, שהזכרת ענין הגאולה היא כמי שדופק על פתחו של המלך.¹

עניית 'אמן'
אין להפסיק בעניית 'אמן' בין ברכת 'גאל ישראל' לתפילת שמונה-עשרה, משום שצריך לסמוך גאולה לתפילה.
לדעת הש"ח ערוך, גם כאשר השליח-ציבור מסיים את ברכת 'גאל ישראל', לא יענו הציבור אחריו 'אמן'.
הרמ"א כתב, שהמנהג הוא שמי שסיים ברכת 'גאל ישראל' קודם השליח-ציבור ועדיין לא התחיל לומר את הפסוק 'וְהָיָה יְגֹאֲלֶיךָ', יענה 'אמן' אחר ברכת השליח-ציבור, שעניית 'אמן' על ברכה זו שייכת היא לברכה, ואינה נחשבת להפסק בין גאולה לתפילה.²
כתב המ"שנה ברו"ה, שכדי לצאת ידי כל הדעות, נכון שיכוון לסיים את ברכת 'גאל ישראל' יחד עם השליח-ציבור בשווה, שבאופן זה אינו חייב לענות 'אמן'.³ [ויש מקומות שנוהגים, שהשליח-ציבור חותם את ברכת 'גאל ישראל' בלחש].

קדיש וקדושה, ברכו ומודים
אין להפסיק בין גאולה לתפילה לענות על קדיש או קדושה, ברכו או מודים דרבנן.⁴

1 גמרא ברכות דף ט' ע"ב ובש"ע סי' ק"א סעי' א' ובסי' ס"ו סעי' ח'.
הקורא קריאת שמע ואירע לו עתה איזה אונס שאינו יכול להמשיך ולהתפלל תפילת שמונה-עשרה מיד, עדיף שיפסיק אחר שאומר 'וְהָיָה יְגֹאֲלֶיךָ' ואלוהים יאמר, ואחר כך כשיוכל להמשיך להתפלל יתחיל ב'ויציב וכו' כדי שיסמוך גאולה לתפילה - עיין ברמ"א סוף סי' ס"ו ובמ"ב שם ס"ק נ"ד ובפ"ח החיים אות נ"ב.
2 ירושלמי הובאו דבריו בטור סי' ק"א שם. ועיין בבית יוסף ובב"ח שם.
3 ירושלמי הובאו דבריו בטור שם ובמ"ב סי' ק"א ס"ק ח'.
4 סי' ס"ו סעי' ז' ובמ"ב ס"ק ל"ב ובסי' ק"א סעי' א'.
5 סי' ס"ו שם ובמ"ב ס"ק ל"ה ל"ו ובסי' ק"א סעי' א' ובמ"ב ס"ק ה' ו'. שלענין עניית 'אמן' נוהגים אנו כדעת הסוברים שכל יחיד אומר 'אמן' אחר חתימת ברכה זו, לפי שהוא סיום סדר ברכות קריאת שמע, ואין זה נחשב להפסק בין גאולה לתפילה. ואף שלענין שהיחיד יענה 'אמן' אחר עצמו, אין נוהגים אנו כדעה זו, מכל מקום לענין לענות 'אמן' אחר השליח-ציבור נוהגים כדעה זו - סי' ס"ו במ"ב ס"ק ל"ד.
6 או שיתחיל לומר 'וְהָיָה יְגֹאֲלֶיךָ' שפתי תפתח' מעט קודם שהשליח-ציבור מסיים את ברכת גאל ישראל. ואף על פי שלכתיבה ראוי להתחיל את תפילת שמונה-עשרה יחד עם השליח-ציבור והקהל, מכל מקום בהקדמה מועטת זו בוודאי אין קפידא, שהקדמתו אינה ניכרת כלל - שם במ"ב ס"ק ל"ה.
7 סי' ס"ו סעי' ט' ובמ"ב ס"ק מ"ט ובסי' ק"א סעי' א' במ"ב ס"ק ג'.

מנושאי הדף
עדי חתימה או עדי מסירה
שעבוד נכסים
תפיסה
תפיסה באמצעות שליח

על סדר היום

הנושאים המרכזיים בדף היומי

כלומר: התובע יכול להפקיע מן היורשים או מן הלקוחות בעלות על נכס בטענת שעבוד. אחד מתנאי היסוד לכך הוא שאכן התקיים שעבוד על הנכסים.
שעבוד נכסים המאפשר גבייה מלקוחות יורשים חל רק ב"מלווה בשטר", היינו הלוואה הנערכת באמצעות כתיבת שטר-חוב, אך לא במלווה שנערך על-פה.

תפיסה
בתנאים מסויימים רשאי תובע חוב ממון לתפוס לעצמו חפץ של בעל החוב בתור גביה או משכון. התפיסה מתבצעת תוך עריכת מעשה קניין, כגון, משיכת מטלטלין לרשותו - אחד הקניינים הנפוצים במטלטלין.

תפיסה באמצעות שליח
בדף היומי לומדים כי רבי יוחנן הורה ש"התופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים - לא קנה". כלומר: אמנם ניתן לבצע תפיסה באמצעות שליח, אך הדבר מותנה בכך שלא נגרם מכך הפסד אפשרי לאדם אחר, שכן לא נתנה התורה אפשרות למיניו שליחות למעשה מסוג זה אם הוא כרוך בהרעה לאדם אחר. מעתה אם תפיסת נכסי הלווה 'תִּבָּהּ לאחרים', כגון שיש מלווים נוספים שעתה לא יהיה להם מהיכן לגבות את החוב, לא ניתן לבצע תפיסה באמצעות שליח.

עדי חתימה או עדי מסירה
כפי שלמדנו בתחילת המסכת, הכלל קובע "אין דבר שבערוהו - פחות משנים". כלומר: אין לקבל עדות לגבי דיני קידושין וגירושין אלא אם כן לכל הפחות שני עדים מעידים על כך (במסכת קידושין הגמרא מציגה את המקור לכך מן התורה), בכך השוותה התורה את דיני קידושין וגירושין לדיני ממנות, שכפי שאין מוציאים ממון אלא על פי שני עדים, כך אין מקבלים עדות על גיטין וגירושין אלא על פי שני עדים לכל הפחות. זאת לעומת יתר איסורי התורה שדי בהם בעדות של עד אחד, כגון להעיד על כשרות מאכל וכדומה.
זאת, ועוד: אין כל תוקף לקידושין או לגירושין אלא אם כן הם התבצעו בנוכחות שני עדים. הלכה זו מכונה "עדים לקיומי" - עדים הדרושים לקיום הדבר. מעתה המקדש אשה או מגרש אשה שלא בפני עדים - לא עשה ולא כלום.
לגבי העדות הדרושה לקיום גירושין נחלקו תנאים. רבי מאיר סובר: "עדי חתימה כרתי" - עדי החתימה שעל הגט הם ה"עדים לקיומי" של הגירושין. ואילו רבי אלעזר סבר ש"עדי מסירה כרתי" - עדי מסירת הגט ליד האשה הם ה"עדים לקיומי".

שעבוד נכסים
מיסוד דיני גבייה כי בהתקיים התנאים הנדרשים ניתן לגבות חובות מנכסיו (קרקעות) של אדם שמת, או מקרקעות שמכר המלווה לאחר קיום השיעבוד.

במקום זה
באפשרותך להנציח את יקיריך.
לפרטים: 03-5775307 (שי)